

Nagrada Zaklade Stipana Bilića-Prcića

Obrazloženje

Nagrada Zaklade Stipana Bilića-Prcića dodjeljuje se znanstvenoj knjizi Cvijete Pavlović *Književnost ili prosvjetiteljstvo: Komparatističke studije o književnosti i kulturi XVIII. stoljeća*

Knjiga *Književnost ili prosvjetiteljstvo: Komparatističke studije o književnosti i kulturi XVIII. stoljeća* peta je znanstvena monografija Cvijete Pavlović, a riječ je o studijama koje oblikuju složenu kaleidoskopsku sliku hrvatske i europske književnosti, umjetnosti i kulture tijekom XVIII. stoljeća. Knjigu čini pet poglavlja s važnim inovativnim pojmovnikom, koji je i sam konceptna studija razdoblja i njegovih stilova.

Jedinstveno tumačenje jedne od najkompleksnijih epoha povijesti književnosti i kulture zapadnoga kruga počinje poglavljem *Književnost ili prosvjetiteljstvo*, po kojemu je naslovljena cijela monografija. U njemu je određena znanstvena aparatura s ciljem temeljitoga usustavljanja i ispravljanja zabluda skematizacije, zatim su određeni dosezi i ograničenja metoda razumijevanja periodizacije iz područja filozofije i povijesti te su im pridodani umjetnosti (a poglavito književnosti) imanentni pojmovi stilskih razdoblja i smjerova. Time je dokazana potreba za periodizacijom i klasifikacijom pojmovima rokoko, klasicizam, sentimentalizam, predromantizam.

Pojedinačni radovi nude detaljne analize i šire primjenjive spoznaje iz područja komparativne književnosti, od traduktologije do književne recepcije. Tako poglavlja knjige funkcioniraju pojedinačno, ali i u cjelini. Studije su utemeljene na suvremenim spoznajama filoloških znanosti i tematski su povezane po kriteriju urazdobljivanja i razumijevanja umjetničkih stilova imanentnih književnosti. Na taj način studije istodobno nadilaze književnopovijesno nazivlje te pripadaju općeumjetničkoj nomenklaturi, stavljajući književnost u kontekst povijesti umjetnosti i opće povijesti.

Poglavlje *Stilski čvorovi XVIII. stoljeća: Rokoko, klasicizam, sentimentalizam, predromantizam* donosi analize iz područja povijesti hrvatske drame i kazališta XVIII. stoljeća kao reprezentativnoga uzorka hrvatske književnosti. Žanrovska slika i podvrste komedije, tragedije i pastorage kao i njihova zastupljenost u hrvatskim

središtima kulture dokazuju ključnu ulogu XVIII. stoljeća u klasifikacijskom preostroju „modernoga doba“. U repertoarnoj skupini europske mode „frančezarija“ najistaknutije su preradbe Molièrea. Autorica stoga komparativnom metodom obrazlaže inovativno uvođenje termina *molièrade* kao istaknutoga segmenta frančezarija. Poglavlje *Morlakizam* posvećeno je tematološkim aspektima, a fortisologija je ovdje čvrsto povezana s filologijom i s pojmom književnosti u najužem smislu. Poglavlje *Lica klasicizma* usredotočeno je na klasicizam kao dominantan stil europske književnosti i kulture XVIII. stoljeća na odabranim primjerima hrvatske književnosti te hrvatske recepcije europske književnosti XVIII. st. Poglavlje *Stilska zrcaljenja kroz stoljeća* objedinjuje aspekte recepcije književnosti XVIII. stoljeća u epohama od romantizma do kasnoga modernizma. Time su povezane teme književnosti na latinskome i hrvatskome jeziku, književne i kulturne razmjene u Europi te konačno recepcije književnosti XVIII. stoljeća do danas. U završnome *Pojmovniku* usustavljeno je nazivlje te su pregledno uvedene inovacije.

Knjiga *Književnost ili prosvjetiteljstvo: Komparatističke studije o književnosti i kulturi XVIII. stoljeća* daje važan prinos prijenosu znanja i odgoju mladih stručnjaka te promiče znanstvenu disciplinu, a polemički okvir knjige poziva na trajnu intelektualnu radoznalost. U području književnoznanstvenih istraživanja ova knjiga služi kao kompendij znanja o književnosti XVIII. stoljeća, kao poticaj za nove analize i interpretacije, te se pokazuje nezaobilaznom u sveučilišnoj nastavi na hrvatskim i inozemnim sveučilištima. Proučena u komparatističkoj perspektivi, hrvatska književnost XVIII. stoljeća nudi širok spektar najreprezentativnijih odlika europske kulture XVIII. stoljeća, a zaključci o europskoj književnosti, umjetnostima i kulturi XVIII. stoljeća provedeni su iz filologije same.

Cvijeta Pavlović u knjizi *Književnost ili prosvjetiteljstvo: Komparatističke studije o književnosti i kulturi XVIII. stoljeća* donosi nove spoznaje o povijesti hrvatske književnosti i povijesti književnosti zapadnoga kruga te nudi rješenja za razumijevanje složenih književnih pojava u kojima se nalazi jedno od ishodišta modernoga doba.
